

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

САЛІЙ СОЛОМІЯ ЛЮБОМИРІВНА

УДК [336.1:339.7] + 341.1

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПУБЛІЧНОЇ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ ВЗАЄМОДІЇ З МІЖНАРОДНИМИ
ФІНАНСОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ**

Спеціальність 12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Тернопіль – 2019

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано на кафедрі адміністративного та фінансового права Львівського національного університету імені Івана Франка Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник:

кандидат юридичних наук, доцент
Ільницький Олег Володимирович
Львівський національний університет
імені Івана Франка,
доцент кафедри адміністративного
та фінансового права

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України
Берlach Анатолій Іванович
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка,
професор кафедри адміністративного права,
кандидат юридичних наук, доцент
Шевчук Оксана Романівна
Тернопільський національний економічний
університет,
доцент кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права

Захист відбудеться «28» березня 2019 року о 9³⁰ год. на засіданні спеціалізованої вченої ради К 58.082.04 у Тернопільському національному економічному університеті за адресою: 46009, м. Тернопіль, вул. Львівська, 11, корпус 1, зал засідань ректорату.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Тернопільського національного економічного університету за адресою: 46009, м. Тернопіль, вул. Бережанська, 4.

Автореферат розісланий «28» лютого 2019 року.

**Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради**

С. В. Банах

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Обґрунтування вибору теми. Зумовлене об'єктивними причинами посилення політичної та фінансово-економічної співпраці між країнами призводить до необхідності тісної взаємодії держав з міжнародними фінансовими організаціями (надалі – МФО). З огляду на це, після здобуття незалежності Україна почала активно розвивати відносини з МФО, що дозволяє отримувати доступ до міжнародних фінансових ринків та інтегруватися в міжнародну фінансову систему, а також виступає інструментом захисту національних інтересів України у геополітичному середовищі.

Зважаючи на те, що публічна фінансова діяльність спрямована на регулювання суспільних відносин, які виникають у процесі утворення, розподілу, використання та контролю централізованих і децентралізованих фондів коштів, тому здійснення її відповідних напрямів демонструє фундаментальний вплив на усі сфери суспільного життя, оскільки забезпечується необхідна матеріальна основа для фінансової системи держави.

У таких умовах дослідження впливу співпраці з МФО на правове регулювання публічної фінансової діяльності в Україні набуває особливо важливого значення, оскільки імплементація положень, що є погодженими у процесі взаємодії, безпосередньо відображається у внутрішній державній бюджетній, податковій, банківській та інших сферах. Водночас, беручи до уваги теперішню політичну та фінансово-економічну ситуацію в Україні, взаємодія з МФО є інструментом системного реформування публічних фінансів. У такий спосіб здійснюється широкий вплив на всю фінансову систему України, що вимагає цілісного правового аналізу.

З іншого боку, залучення іноземного фінансування має і негативний стратегічний наслідок для стабільності української фінансової системи, оскільки зовнішня заборгованість перед МФО посилює вразливість економічної системи, робить її сприйнятливою для зовнішнього впливу та залежною від подальшого кредитування. Тому необхідно дослідити досвід взаємодії України з МФО, а також відповідну правову регламентацію в українському законодавстві, щоб бути готовими до подолання викликів, які можуть виникнути, та розвивати нові можливості співпраці.

Для України пошук нових шляхів взаємодії з МФО має пріоритетне значення з огляду на вироблення ефективних та оптимальних форм співробітництва, що дозволять органічно поєднати внутрішні та зовнішні фінансові ресурси, керуючись при цьому національними інтересами, і призведе до зменшення зовнішнього боргу та дефіциту державного бюджету.

Теоретичною основою дисертаційного дослідження стали результати наукових праць українських науковців та практиків: К. В. Аврамченка, В. Ф. Антипенка, Ю. П. Битяка, О. І. Барановського, А. І. Берлача, Е. С. Дмитренко, А. Л. Дешко, Р. В. Джоха, І. Б. Заверухи, О. В. Ільницького, В. П. Колосової, Ю. Г. Козака, Л. Л. Лазебника, А. В. Лобунської, О. П. Орлюк, М. Д. Пасічного, Є. В. Палій, Н. І. Патики, О. Петрика, О. І. Рогача,

О. О. Резнікової, Л. Д. Тимченка, А. С. Філіпенка, О. Хотенко, О. Шарова, І. В. Яковюка та інших. А також дослідження іноземних науковців: Дж. Голда, А. Т. Гузмана, П. М. Дюпюї, К. Ебботта, Р. Лекова, І. А. Олссона, С. Скоглі, С. Тан, М. Фельдштейна, Л. Хелфер, С. Шлеммер-Шульте, Д. Шелтон та інших. Водночас використані аналітично-статистичні дані та звіти, що оприлюднюються на офіційних інтернет-сторінках МФО та органів публічної адміністрації.

Однак, враховуючи динамічний характер взаємодії України з МФО, а також значимість для реформування сфери публічних фінансів, існує необхідність системного аналізу нормативно-правових положень, що прийняті за результатами співпраці у сфері бюджетних правовідносин, системі оподаткування, ринку банківських послуг та банківського нагляду, а також у сфері фінансового моніторингу.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційного дослідження є аналіз правового регулювання публічної фінансової діяльності в умовах взаємодії України з МФО, а також формулювання теоретично обґрунтованих висновків і пропозицій, спрямованих на підвищення ефективності правового регулювання відносин України з міжнародними фінансовими організаціями.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання:

- визначити види та напрями діяльності МФО, з якими взаємодіє Україна;
- розглянути організаційно-правові форми співпраці України з МФО та механізми залучення фінансових ресурсів;
- дослідити історичні аспекти становлення та розвитку правовідносин України з МФО;
- проаналізувати особливості правового регулювання співпраці України з МФО;
- виокремити та проаналізувати основні правові положення, що були імplementовані внаслідок взаємодії України з МФО у сфері бюджетних правовідносин, системі оподаткування, банківських послуг та банківського нагляду, а також у сфері фінансового моніторингу;
- охарактеризувати перспективні напрями взаємодії України з МФО в основних сферах публічних фінансів;
- розробити пропозиції і рекомендації щодо вдосконалення правового регулювання та розвитку співпраці України з МФО.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є суспільні відносини, які виникають у зв'язку з реалізацією правових положень, які вироблені за наслідками співпраці України з МФО у сфері публічної фінансової діяльності.

Предмет дослідження. Предметом дослідження є правове регулювання публічної фінансової діяльності в Україні в умовах взаємодії з МФО.

Методи дослідження. У дисертаційному дослідженні використано наступні загальнонаукові та спеціально-наукові методи:

- аналіз та синтез (дослідження правових наслідків імplementації положень, прийнятих у рамках співпраці з МФО, та обґрунтування рекомендацій щодо вдосконалення правового регулювання – у розділах 2 і 3);

- абстрагування та узагальнення (дослідження правового регулювання та організаційно-правових форм співпраці України з МФО, аналіз перспективних напрямів взаємодії – у розділах 1 і 3);
- історико-правовий метод (дослідження історичних аспектів становлення та розвитку правовідносин України з МФО – у розділі 1);
- структурно-функціональний метод (виокремлення видів та напрямів діяльності МФО, з якими співпрацює Україна, механізмів їх взаємодії з української стороною – у розділі 1);
- порівняльний метод (аналіз досвіду співпраці МФО з іншими державами та ефективність їхніх програм кредитування – у розділі 3);
- метод теоретико-правового прогнозування (обґрунтування рекомендацій щодо реформування співробітництва України з МФО, а також вдосконалення правового регулювання – у розділі 3).

Наукова новизна очікуваних результатів. Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що дисертація є одним з перших системних досліджень, у якому комплексно та з урахуванням новітніх досягнень правової науки проаналізовано правове регулювання публічної фінансової діяльності в Україні у контексті взаємодії з МФО в сфері бюджетних правовідносин, системі оподаткування, банківських послуг та банківського нагляду і фінансового моніторингу, а також сформульовано рекомендації щодо реформування засад співпраці та вдосконалення правового регулювання. Унаслідок проведеного дослідження отримано наукові результати, що полягають у наступному.

Уперше:

- визначено та проаналізовано основні правові положення у сфері бюджетних правовідносин, що були впроваджені за результатами співпраці України з МФО, та виокремлено ключові вектори такої взаємодії (формування самостійної бюджетної політики України; вдосконалення бюджетного процесу в частині підвищення ефективності та прогнозованості; реформування системи управління публічними фінансами з метою підвищення рівня прозорості, ефективності та підзвітності використання бюджетних ресурсів та оптимізації видатків з державного бюджету); водночас обґрунтовано загрози такої співпраці;
- проаналізовано основні правові положення у сфері оподаткування, що були імplementовані за наслідками взаємодії України з МФО щодо: уніфікації та оптимізації податкової системи; поліпшення механізмів адміністрування податків та зборів; зміцнення системи протидії стратегіям та практикам розмивання бази оподаткування та виведення прибутків з-під оподаткування; реформування Державної фіскальної служби України; а також обґрунтовано перспективи співпраці з МФО щодо розвитку податкової системи України;
- опрацьовано пропозиції щодо змін до законодавства в частині: визначення принципів співпраці з МФО на конституційному рівні; розвитку механізмів контролю за програмами економічних реформ у рамках співпраці з МФО; поширення режиму відкритості інформації щодо умов, цільового використання фінансових ресурсів та результатів співпраці між Україною та

МФО; запропоновано створити Єдиний державний реєстр зовнішніх запозичень з метою уніфікації відомостей щодо МФО та проект Стратегії взаємодії України з міжнародними фінансовими організаціями.

Набули подальшого розвитку:

- вчення про систему управління у сфері формування та здійснення державної політики щодо співпраці з МФО: обґрунтовано координуючу роль Міністерства фінансів України; запропоновано посилити значення та роль Верховної Ради України при імplementації політичної частини зобов'язань перед МФО;

- дослідження щодо першочергового впливу на співпрацю з МФО політико-економічних факторів та необхідності зміни вектору співпраці з «кредитного» на «безкредитний» (використання консультативно-експертних форм, розвиток системних та інвестиційних проектів);

- висновки щодо впливу організаційно-правових форм співпраці МФО з Україною на особливості правового регулювання, що охоплює правові акти різної юридичної сили, форми вираження і підстав виникнення;

- обґрунтування положення про те, що зважаючи на глобальний транснаціональний характер операцій з відмивання доходів та фінансування тероризму, розповсюдження зброї масового знищення, співпраця з Групою з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) та іншими міжнародними організаціями у сфері запобігання протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, є об'єктивно зумовленою;

- дослідження основних правових положень у сфері банківських послуг та банківського нагляду, що були впроваджені за результатами співпраці України з МФО в частині: розширення незалежності НБУ; запровадження інфляційного таргетування та «плаваючого» механізму утворення курсу гривні; введення Кредитного реєстру НБУ, поліпшення корпоративного управління; активізації вирішення питань, пов'язаних з наявністю «проблемних» кредитів у портфелях фінансових установ; реструктуризації банківської системи України; реформування механізму управління державними банками та розроблення довгострокових стратегій розвитку; зростання лібералізації валютного регулювання тощо.

Удосконалено:

- підхід щодо видової характеристики міжнародних фінансових організацій, з якими співпрацює Україна із врахуванням ролі спеціалізованих МФО, членом яких Україна не є;

- періодизацію співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями на підставі визначення пріоритетів, форм та досягнутих результатів;

- засади співпраці України з МФО з позицій дослідження позитивного та негативного досвіду реалізації програм і проектів співпраці та із врахуванням актуальної політичної та соціально-економічної ситуації, зумовленої,

насамперед, збройною агресією з боку Російської Федерації та застосуванням її гібридних форм, зокрема у сфері спроби підриву фінансової безпеки.

Практичне значення очікуваних наукових результатів полягає у тому, що сформульовані та обґрунтовані в дисертації висновки і пропозиції можуть бути використані за різними напрямками діяльності, зокрема:

– у науково-дослідній діяльності – під час дослідження проблематики взаємодії України з МФО у сфері публічних фінансів; розроблення пропозицій і рекомендації щодо вдосконалення правового регулювання, засад та механізмів співпраці;

– у правотворчій та правозастосовній діяльності – під час проектування нормативно-правових актів, що регламентують питання взаємодії України з МФО у сфері публічних фінансів, а також формування та здійснення відповідної державної політики (Додаток 2. Довідка про використання результатів дисертаційного дослідження Салій С. Л. у законопроектній роботі Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції від 21 грудня 2018 р.);

– у навчальному процесі – під час викладання курсу «Фінансове право України» та навчальних дисциплін фінансово-правового спрямування; підготовки окремих розділів підручників, навчальних посібників щодо результатів взаємодії України з МФО в основних сферах публічних фінансів (Додаток 3. Акт про впровадження результатів дисертаційного дослідження Салій С. Л. у навчальний і науково-дослідний процеси юридичного факультету Львівського національного університету ім. І. Франка від 20 грудня 2018 р.).

Апробація результатів дисертації. Викладені в дисертаційній роботі теоретичні положення, висновки і пропозиції обговорювалися на засіданнях кафедри адміністративного та фінансового права Львівського національного університету ім. І. Франка. Основні наукові результати дисертації оприлюднені на таких науково-практичних конференціях:

– Міжнародна науково-практична конференція «Цінність права як найефективнішого регулятора суспільних відносин» (Харків, 2016 р.);

– Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні тенденції в юридичній науці України та зарубіжних країн» (Запоріжжя, 2016 р.);

– Міжнародна науково-практична конференція «Законодавство України у світлі сучасних активних реформаційних процесів» (Київ, 2017 р.);

– Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми правової реформи та розбудови громадянського суспільства в Україні» (Харків, 2017 р.);

– Звітна науково-практична конференція «Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні» (Львів, 2018 р.);

– Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні питання взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів публічного адміністрування у напрямку розвитку правової системи України» (Київ, 2018 р.);

– Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми реформування сучасного законодавства» (Харків, 2018 р.);

- Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні завдання та напрями розвитку юридичної науки у XXI столітті» (Львів, 2018 р.);
- Міжнародна науково-практична конференція «Верховенство права та правова держава» (Ужгород, 2018 р.);
- Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні питання розвитку права та законодавства: наукові дискусії» (Львів, 2018 р.).

Публікації. Результати дисертаційного дослідження відображено в 20 публікаціях, з яких 10 наукових статей, опублікованих у фахових виданнях з юридичних наук та виданнях, що внесені до міжнародних науково-метричних баз, зокрема, одна стаття опублікована у зарубіжному періодичному виданні, а також 10 тез виступів на конференціях.

Структура та обсяг дисертації. Робота складається з переліку умовних скорочень, анотації, вступу, трьох розділів, які об'єднують 10 підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг дисертаційного дослідження становить 241 сторінку, з них основний текст викладено на 182 сторінках. Список використаних джерел складається з 283 найменувань та чотирьох додатків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **Вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертаційного дослідження, визначено мету, завдання, об'єкт і предмет роботи, охарактеризовано методологію дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення отриманих результатів, надано інформацію про їх апробацію та опублікування, вказано загальний обсяг роботи та її структуру.

Перший розділ «Загальнотеоретичні аспекти співпраці України та міжнародних фінансових організацій» складається з чотирьох підрозділів, у яких досліджено види та напрями діяльності МФО, з якими взаємодіє Україна, їх організаційно-правові форми співробітництва, механізми залучення фінансових ресурсів, історичні етапи розвитку правовідносин і проаналізовано правові основи співпраці України з МФО.

У підрозділі *1. 1. «Види та напрями діяльності міжнародних фінансових організацій, з якими співпрацює Україна»* визначено, що в умовах глобалізованої фінансової системи зовнішньополітична діяльність України охоплює взаємодію з різноманітними МФО, які є міжурядовими за характером діяльності; спеціалізованими за функціональною спрямованістю (обсягом компетенції); та відносно відкритими залежно від умов набуття членства. Звернено увагу, що Україна активно розвиває відносини з МФО універсального та регіонального характеру, а також з організаціями, членом яких не є, однак тісно взаємодіє та впроваджує рекомендації з метою гармонізації законодавства у відповідній сфері публічних фінансів до міжнародних стандартів. Показано, що напрями діяльності МФО дозволяють комплексно співпрацювати з Україною у сфері публічних фінансів з різних функціональних аспектів.

Визначено, що співпраця з МФО відбувається через центральні органи виконавчої влади, серед яких Міністерство фінансів України займає ключове місце та здійснює загальну координацію взаємодії, тоді як інші центральні органи виконавчої влади відповідають за співпрацю з вузькоспеціалізованими МФО у відповідній сфері публічних фінансів.

У підрозділі 1. 2. *«Організаційно-правові форми співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями та механізми залучення фінансових ресурсів»* встановлено, що співпраця з МФО відбувається у різних організаційно-правових формах, які, насамперед, залежать від конкретної організації і фінансово-економічного становища України, а також можуть бути фінансовими або нефінансовими. Особливістю взаємодії у сфері публічних фінансів України є те, що МФО тісно координують співпрацю між собою у формі спільного або паралельного фінансування проектів/програм. Підкреслено, що залучення кредитів (позик) відбувається у межах граничних обсягів державного (місцевого) боргу, визначених законами України про Державний бюджет України на відповідний рік, що перешкоджає безконтрольному використанню фінансових ресурсів МФО.

У підрозділі 1. 3. *«Історичні аспекти становлення та розвитку правовідносин України з міжнародними фінансовими організаціями»* досліджено особливості формування правовідносин з МФО, що лежать в основі сучасного формату співпраці та допомагають зрозуміти траєкторію становлення і розвитку взаємодії у ретроспективному аналізі, а також прослідкувати динаміку співпраці та змістовну спрямованість проектів/програм, що реалізувалися у рамках співробітництва під впливом різних політичних і економічних факторів.

Звернено увагу, що після здобуття незалежності Україна почала активно розвивати зовнішньополітичний вектор співпраці з МФО, насамперед, з МВФ, Групою Світового банку та ЄБРР, які реалізують найбільшу кількість різноманітних програм/проектів у сфері публічних фінансів. Хронологічно можна виділити чотири етапи взаємодії на основі аналізу програм і проектів:

– перший етап (1991–2001 рр.) – становлення взаємовідносин України з міжнародними фінансовими організаціями, що характеризується вступом до основних МФО та впровадженням перших спільних програм/проектів з метою стабілізації та зміцнення фінансової системи у перші роки незалежності;

– другий етап (2002–2007 рр.) – співпраця з МФО в умовах економічного піднесення відбувалася переважно у рамках надання технічної допомоги та реалізації системних, інвестиційних проектів з метою оптимізувати видатки та збільшити дохідну частину бюджету;

– третій етап (2008–2013 рр.) – активізація співробітництва з МФО, що пов'язано із необхідністю відновлення фінансово-економічного стану після світової фінансової кризи;

– четвертий етап (2014 р. – дотепер) – посилення взаємодії України з МФО з метою реформування системи управління публічними фінансами, податкової системи і порядку адміністрування податків, відновлення стійкості

банківської системи та зміцнення системи фінансового моніторингу в умовах збройної агресії Російської Федерації.

У підрозділі 1.4. *«Правове регулювання співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями»* встановлено, що для регулювання взаємодії з МФО використовуються правові акти різної юридичної сили, форми вираження і підстав виникнення, оскільки вони є відмінними від укладення та юридичної сили ординарних міжнародних договорів; містять зобов'язання різної правової природи – фінансові та політичні; характеризуються слабшим нормативним рівнем можливостей контролю з боку вищих органів публічної влади за їх укладенням та виконанням; порушення чи неналежне виконання зобов'язань у рамках економічних програм призводить до припинення фінансування з боку МФО, однак не допускає застосування інших санкцій. Аргументовано, що характерним є застосування «м'якого» права у Листі про наміри до МВФ, Листі про політику розвитку до Світового банку, а також у стратегіях і концепціях Світового банку, ЄБРР з Україною, які мають рамковий характер щодо напрямів діяльності.

Зобов'язання України перед МВФ у рамках програм (механізмів) не виникають на основі договору, оскільки Фонд розглядає їх як особливий «правовий інструмент», що передбачає прийняття рішення Виконавчою радою МВФ про виділення фінансових ресурсів, які надаються за умов виконання заходів у бюджетно-податковій, монетарній політиці, що обґрунтовані у Листі про наміри. З одного боку, спрощений порядок налагодження співпраці з МВФ сприяє швидкій адаптивності в умовах виникнення фінансових криз, а з іншого – існують небезпеки щодо імплементації у внутрішню правову систему України політичного компоненту умов такої співпраці без забезпечення здійснення належного парламентського контролю. Водночас для правового регулювання відносини між Україною і МБРР, ЄБРР застосовується договір позики та гарантійний договір. Досліджено, що специфічним механізмом, який встановлюється МВФ і Світовим банком як гарантія повернення фінансових ресурсів з боку України, є «умовності» («conditionalities»).

Другий розділ «Імплементація положень, прийнятих у рамках співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями в основних сферах публічних фінансів» складається з чотирьох підрозділів, у яких досліджено основні результати взаємодії з МФО у бюджетній, податковій, банківській сферах, а також у сфері фінансового моніторингу.

У підрозділі 2.1. *«Правові наслідки взаємодії України з МФО у сфері бюджетних правовідносин»* встановлено, що після проголошення незалежності України основним завданням стало формування самостійної бюджетної політики на нових підходах до покриття дефіциту державного бюджету, обслуговування бюджетних ресурсів, а також розвиток інституційно-правового забезпечення бюджетної політики. Досліджено, що надалі основним вектором співпраці з МФО було вдосконалення бюджетного процесу на основі впровадження програмно-цільового методу, середньострокового економічного і бюджетного планування, а також бюджетної децентралізації. Доведено, що

одним із ключових напрямів взаємодії з МФО є проведення бюджетної реформи щодо управління публічними фінансами, зокрема, збільшення прозорості та ефективності використання бюджетних коштів, реформування системи публічних закупівель, а також оптимізація бюджетних видатків.

У підрозділі 2. 2. *«Результати співпраці з МФО у реформуванні системи оподаткування»* обґрунтовано, що взаємодія України з МФО у сфері оподаткування здійснюється у двох основних напрямках: реформування податкової системи та реформування порядку адміністрування податків, що має на меті наближення податкового законодавства до міжнародних стандартів та інституційне зміцнення фіскальної політики. Наголошено, що вагоме значення мають рекомендації Організації економічного співробітництва та розвитку щодо протидії стратегіям та практикам розмивання бази оподаткування та виведення прибутків з-під оподаткування, а також заходи щодо детінізації господарської діяльності, зокрема утворення нового органу для боротьби з фінансовими правопорушеннями.

Доведено, що вживаються заходи з метою сприяння дотриманню податкового законодавства, зокрема, спрощення системи оподаткування, розвиток інформаційного забезпечення фіскальних органів та розширення можливостей електронних сервісів для платників податків, вдосконалення консультаційно-роз'яснювальної роботи.

У підрозділі 2. 3. *«Правові наслідки взаємодії з МФО на ринку банківських послуг та банківського нагляду»* відзначено, що співпраця з міжнародними фінансовими організаціями щодо зміцнення банківського сектору є невід'ємним напрямом у контексті забезпечення фінансової стійкості та стабільного економічного зростання. Аргументовано значимість широкомасштабних реформ 2014–2018 років, які призвели до формування нового ринку банківських послуг завдяки: 1) розширенню інституційних можливостей Національного банку України; 2) зміні режиму грошово-кредитної політики; 3) переходу України до «плаваючого» обмінного курсу; 4) виведенню неплатоспроможних банків із ринку; 5) зміцненню корпоративного управління банками та поліпшенню ризик-управління в банківських установах; 6) реструктуризації банківської системи України тощо.

У підрозділі 2. 4. *«Результати взаємодії з МФО у сфері фінансового моніторингу»* доведено, що розвиток сучасної системи фінансового моніторингу відбувався внаслідок тісної співпраці з МФО, зокрема через застосування так званого інструменту FATF «назви і присором» («name and shame») за допомогою внесення країни до «чорного списку». Наголошено, що у цій сфері публічних фінансів найбільш відчутній вплив МФО, який проявляється у гармонізації національного законодавства до міжнародних стандартів та накладенні відповідних санкцій у разі невиконання рекомендацій, оскільки в умовах глобалізації фінансових ринків, розвитку інформаційних технологій та наявності зовнішніх загроз неможливо побудувати ефективну модель запобігання легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, без ефективної співпраці з іншими державами та міжнародними організаціями.

Водночас важливим напрямом зміцнення антилегалізаційного законодавства України є вдосконалення механізмів проведення первинного фінансового моніторингу в банках.

Третій розділ «Перспективи реформування системи співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями» складається з двох підрозділів, у яких проаналізовано перспективні напрями взаємодії України з МФО в основних сферах публічних фінансів та запропоновані шляхи щодо зміцнення інституційних принципів співпраці.

У підрозділі 3. 1. *«Визначення і характеристика перспективних напрямів співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями в основних сферах публічних фінансів»* аргументовано, що міжнародно-правові механізми співпраці у сфері бюджетних правовідносин, оподаткування, банківського сектору, а також фінансового моніторингу позитивно впливають на рівень ефективності та прозорості управління публічними видатками, а також сприяють впровадженню сучасних практик у відповідних напрямках, і у такий спосіб гармонізують українське законодавство з міжнародними стандартами. З огляду на це, необхідно поглиблювати експертно-консультативну співпрацю з Організацією економічного співробітництва і розвитку, Базельським комітетом з банківського нагляду, Групою з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) та Комітетом експертів Ради Європи з оцінки заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму (MONEYVAL).

Обґрунтовано необхідність виваженого підходу до співробітництва з МВФ у сфері бюджетних правовідносин, адже наслідком кредитних взаємовідносин (що є основним змістом механізму співпраці) у сьогоdnішніх умовах управління публічними видатками є зростання зовнішнього боргу України, що веде до порушення вимог фінансової безпеки і без проведення належних реформ має короткочасний ефект з негативними наслідками для фінансової стійкості держави.

У підрозділі 3. 2. *«Реформування загальної стратегії інституційного співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями»* наголошено, що необґрунтоване залучення кредитних ресурсів у сукупності з їхнім неефективним подальшим використанням без проведення відповідних системних реформ становить загрозу для фінансової стабільності та національної безпеки загалом. За таких умов необхідно розробити стратегію взаємодії України з міжнародними фінансовими організаціями, що регулюватиме питання, пов'язані із забезпеченням національних інтересів у фінансовій сфері та відображатиме чітку і послідовну позицію України при налагодженні співпраці з МФО. А також запровадити систему звітування про результати використання фінансових ресурсів та наслідки співпраці з МФО.

Запропоновано створити Експертну раду з питань співпраці з міжнародними фінансовими організаціями як постійно діючий дорадчий консультативно-методичний колегіальний орган при Кабінеті Міністрів України, що сприятиме уніфікації політики у сфері співробітництва з МФО, а

також забезпечуватиме підготовку, координацію і контроль за виконанням програм/проектів, сприятиме діалогу та довірі з боку МФО та суспільства.

ВИСНОВКИ

У дисертації запропоновані нові теоретичні положення, що спрямовані на вдосконалення правового регулювання публічної фінансової діяльності в Україні в умовах взаємодії з міжнародними фінансовими організаціями у сфері бюджетних правовідносин, системі оподаткування, банківських послуг та банківського нагляду, а також фінансового моніторингу. Досягнуті науково-теоретичні та практичні результати сформульовано у таких висновках:

1. На основі аналізу видових особливостей МФО обґрунтовано, що в сучасних умовах пріоритетне значення має взаємодія з глобальними фінансовими організаціями у зв'язку з широким предметом співпраці в сфері публічних фінансів та великим обсягом фінансування. Водночас цей напрям ефективно доповнюється регіональною співпрацею, що переважно спрямована на фінансування системних та інвестиційних проектів. Звернено увагу, що у контексті інтеграції України в міжнародну фінансову систему все більшого значення набувають рекомендації вузько спеціалізованих МФО, членом яких Україна не є, (Організації економічного співробітництва та розвитку, Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей, Базельського комітету з питань банківського нагляду) як спосіб гармонізації законодавства до міжнародних стандартів.

Встановлено, що на сьогодні Міністерство фінансів України є основним центральним органом виконавчої влади, який координує діяльність з виконання зобов'язань у фінансово-правовій сфері перед МФО з огляду на визначені повноваження, тоді як Національний банк України, Державна фіскальна служба України, Державна служба фінансового моніторингу України, Рахункова палата та інші органи публічної влади тісно взаємодіють з організаціями, що є спеціалізованими у відповідній сфері публічних фінансів.

2. Визначено, що вибір організаційно-правових форм, у рамках яких відбувається співпраця, залежить від виду організації та фінансово-економічного становища в Україні, що безпосередньо впливає на обсяг фінансування та строк програми. До особливостей організаційно-правових форм віднесено: домінування форм фінансового характеру, що впливає на рівень державного боргу; збільшення кількості співфінансування, що передбачає координацію МФО у виборі проектів та розподілі фінансових ресурсів.

3. На основі аналізу програм/проектів у відносинах України з МФО виділено чотири етапи співпраці: на першому етапі (1991–2001 рр.) закладено основи взаємодії України з основними МФО та апробовані перші спільні програми/проекти, необхідні для зміцнення публічних фінансів у перші роки незалежності; другий етап (2002–2007 рр.) характеризується співробітництвом в

умовах економічного піднесення, що переважно відбувалося у рамках надання технічної підтримки та реалізації системних, інвестиційних проектів; третій етап (2008–2013 рр.) – активізація співпраці зумовлена необхідністю подолання наслідків світової фінансової кризи; на четвертому етапі (2014 р. – дотепер) розширено співпрацю з МФО, що пов'язано з необхідністю масштабного та системного реформування системи публічних фінансів в умовах збройної агресії Російської Федерації.

4. Аргументовано, що відносини між Україною і МВФ у рамках програм фінансування регулюються за допомогою особливого «правового інструменту» Фонду, який за процедурою укладення, недоговірними підставами виникнення зобов'язань, «м'якими» формами вираження, наслідками у разі невиконання зобов'язань і юридичною силою не відповідає типовому міжнародному договору. Водночас, інший підхід застосовується до правовідносин з МБРР, ЄБРР, які ґрунтуються на договорах позики та гарантійних договорах. Встановлено, що характерним для співпраці з МФО є поширення «м'якого» права, яке застосовується у програмах економічних реформ, рамкових концепціях і стратегіях, що дозволяє швидко досягати компромісних рішень в умовах фінансово-економічних криз та адаптувати їх до нових реалій у сфері публічних фінансів, оскільки нестабільність та непередбачуваність національної та глобальної фінансової систем не сприяє продукуванню традиційних зобов'язальних норм у рамках співпраці з МФО.

Наголошено, що особливістю правовідносин України з МВФ і Світовим банком (під час реалізації системних проектів) є дотримання певних «умовностей» («conditionalities») для продовження фінансування відповідних програм, встановлення яких тісно пов'язане з підготовкою фінансово-економічних заходів у формі Листа про наміри до МВФ та Листа про політику розвитку до Світового банку. Незважаючи на те, що Україна ініціює початок взаємодії на фінансовій основі («оферта до співпраці») і сама розробляє заходи фінансово-економічної політики згідно з концепцією «національної власності/відповідальності» («national ownership»), однак на практиці вони активно обговорюються з представниками цих Організацій, що викликає питання недопустимості втручання у внутрішню політику держави, зокрема у суверенну прерогативу щодо організації фінансової системи, та використання переваг «асиметрії влади» МФО під час переговорного процесу. Звернено увагу, що динаміка взаємодії та ступінь виконання умовностей зумовлені політико-економічними факторами.

Обґрунтовано, що відмова від ординарних процедур набрання чинності актами, на підставі яких здійснюється співпраця між МВФ та Україною (не підлягають процедурі ратифікації), зумовлює серйозні ризики, зважаючи на те, що умови співпраці містять також і політичний компонент, який у такий спосіб імплементується у внутрішню правову систему держави без дотримання належних процедур парламентського контролю. Відповідно, це виключає такі

акти співпраці із під будь-якого іншого внутрішнього державного контролю (конституційного, судового, громадського тощо). Водночас оскільки запозичення ведуть до виникнення державного боргу, а рівень боргу визначається Верховною Радою України щорічно у законі про Державний бюджет України, фактично, представницький орган лише опосередковано бере участь у процедурі залучення фінансових ресурсів МФО.

5. Доведено, що позитивними наслідками взаємодії України з МФО у сфері бюджетних правовідносин слід вважати: можливість диверсифікувати джерела покриття дефіциту Державного бюджету України; відхід від радянської практики ведення бюджетної політики та формування власних підходів (зокрема реформування системи фінансової звітності), що ґрунтуються на міжнародних стандартах; розвиток казначейської системи обслуговування бюджетних коштів; зміцнення бюджетної системи у зв'язку із впровадженням програмно-цільового методу, середньострокового бюджетного планування, розвитком системи міжбюджетних відносин та розширенням бюджетної децентралізації; розбудова механізму забезпечення доступності інформації про використання публічних фінансів; підвищення ефективності та прозорості видатків Державного бюджету України, що зумовлено реформами у сфері публічних закупівель, пенсійного забезпечення, медичній, соціальній, енергетичній, а також державного управління. Наголошено, що негативним наслідком співпраці з МФО є зростання державного боргу України та гарантованого державою боргу.

6. Встановлено, що основні зміни у частині реформування податкової системи в аспекті взаємодії з МФО пов'язані з: уніфікацією системи оподаткування у зв'язку із прийняттям Податкового кодексу України від 02.12.2010 р.; оптимізацією податкової системи через скорочення кількості податків і зборів; поліпшенням механізмів адміністрування та відшкодування податку ПДВ завдяки впровадженню системи електронного адміністрування ПДВ та введенню електронного реєстру відшкодування ПДВ; реформуванням спрощеної системи оподаткування в частині категорій осіб, обсягу доходу та ставок податку тощо. Звернено увагу, що водночас скорочено державні видатки у соціальній сфері та податкові пільги; здійснюються заходи з метою протидії стратегіям та практикам розмивання бази оподаткування та виведення прибутків з-під оподаткування; підвищено акцизний збір на окремі товари; посилено відповідальність за порушення трудового законодавства тощо.

Обґрунтовано, що, співпрацюючи з МФО, розпочато реформування Державної фіскальної служби України щодо підвищення прозорості, ефективності її функціонування та підзвітності, зміцнення інституційного механізму та системи комунікування між контролюючими органами та платниками податків (розпочато реорганізацію через поділ на Державну податкову службу України та Державну митну службу України; змінено підпорядкування; імплементовано систему ключових показників ефективності; поліпшено інформаційне забезпечення та операційну діяльність; вдосконалено

систему реєстрації платників податків, електронного подання декларацій, сплати податків та їх опрацювання; удосконалено механізми звітності перед громадськістю; поліпшено управління людськими ресурсами); спрощено діяльність митних органів завдяки впровадженню автоматизованої системи «єдиного вікна»; розпочато створення органу по боротьбі з фінансовими правопорушеннями на оновлених засадах.

7. Аргументовано, що до основних змін на ринку банківських послуг та банківського нагляду, що відбувалися у рамках співробітництва України з МФО, слід віднести: розширення інституційної, фінансової, функціональної незалежності Національного банку України; запровадження інфляційного таргетування як режиму грошово-кредитної політики в Україні та «плаваючого» механізму утворення курсу гривні; вдосконалення банківського регулювання і банківського нагляду через введення Кредитного реєстру НБУ, поліпшення корпоративного управління, а також механізмів управління ризиками в банківських установах та відкриття кінцевих бенефіціарів банків; активізація вирішення питань, пов'язаних з наявністю «проблемних» кредитів у портфелях фінансових установ; зміцнення банківського сектору внаслідок виведення неплатоспроможних банків із ринку, рефінансування, капіталізації та посилення нагляду; реформування механізму управління та діяльності державних банків за допомогою зміни бізнес-моделі та розробки довгострокових стратегій розвитку; реформування Фонду гарантування вкладів фізичних осіб; підвищення рівня лібералізації валютного регулювання.

8. Встановлено, що сучасна система фінансового моніторингу розвивалася унаслідок прямої взаємодії з МФО, зважаючи на глобалізацію відповідних явищ та їх транскордонний характер, на відміну від решти «суверенних» сфер (бюджет, оподаткування, банківський сектор тощо). Виходячи з цього, обґрунтовано, що успішність національної системи антилегалізаційного законодавства залежить від рівня співпраці з міжнародними партнерами, що особливо актуально в умовах збройного конфлікту та невідконтрольності частини території, як спосіб підвищення стійкості України до терористичної загрози. З огляду на це, звернено увагу, що актуальними залишаються питання про зміцнення механізмів фінансового моніторингу в банках, імплементацію Рекомендацій FATF та набуття членства у цій Організації, а також активну співпрацю з іншими міжнародними організаціями у сфері запобігання і протидії легалізації (відмиванню) коштів, одержаних злочинним шляхом.

9. Обґрунтовано, що реформування фінансової системи України безпосередньо відображається на порядку забезпечення державою прав, свобод та інтересів осіб, що підтверджує фундаментальний вплив публічних фінансів на функціонування держави. Тому економічні програми і проекти співпраці повинні базуватися на основі фінансово-економічних реалій в Україні, враховувати досвід виконання попередніх та спрямовуватися, насамперед, на

реформування правових інститутів та досягнення стійких змін. Наголошено, що невіддільним компонентом їхньої успішності є прозорість відносин України з МФО, ефективний механізм контролю за використанням фінансових ресурсів і виконанням взятих зобов'язань, аналіз результатів впроваджених програм та проектів, а також налагодження системи відкритої звітності. Тому запропоновано запровадити Єдиний державний реєстр зовнішніх запозичень, що містив би уніфіковану інформацію щодо проектів/програм з МФО та сприяв би оцінці ефективності зовнішніх запозичень, моніторингу реалізації, а також системному підходу до обрання проектів і програм.

10. Аргументовано, що об'єктивна необхідність поглиблення співпраці з МФО та зміна безпекової ситуації в Україні обумовлюють важливість перегляду засад та пріоритетів співпраці на основі аналізу переваг та загроз, що пов'язані з такою діяльністю у сфері публічних фінансів. Тому особливої вагомості набуває розроблення загальної стратегії взаємодії України з міжнародними фінансовими організаціями на державному рівні, що сприятиме послідовній, економічно виваженій та ефективній політиці у сфері взаємодії з МФО, проект якої, на підставі результатів дослідження, пропонується у дисертаційній роботі (*Додаток 1. Проект Стратегії взаємодії України з міжнародними фінансовими організаціями*). Встановлено, що обов'язковими елементами такої стратегії, серед іншого, повинні стати: поліпшення інституційної структури співпраці з МФО через утворення Експертної ради з питань співпраці з міжнародними фінансовими організаціями; визначення переваг та ризиків продовження співпраці на підставі проведеного SWOT-аналізу; означення «дорожньої карти» заходів її удосконалення та показників їхньої реалізації. Рекомендовано, щоб така стратегія за предметом свого регулювання була схвалена Верховною Радою України.

Проведене дослідження дозволило запропонувати наступні зміни до законодавства: 1) внести зміни до Конституції України в частині конституційного закріплення засад взаємодії з МФО, що ґрунтуватиметься на беззаперечності поваги та непорушності державного суверенітету, визнанні пріоритету національних інтересів та забезпечення фінансової безпеки, належності виконання міжнародних зобов'язань з боку України; 2) закріпити механізми обов'язкового парламентського контролю (через ратифікацію чи розроблення альтернативних процедур) за змістом зобов'язань, які приймає на себе Україна за програмами співробітництва з МФО; 3) внести зміни до Закону України «Про доступ до публічної інформації» від 13.01.2011 р. № 2939-VI у частині поширення режиму відкритості інформації щодо умов, цільового використання фінансових ресурсів та результатів співпраці між Україною та МФО на базі створеної інституційної структури (розроблення та оприлюднення періодичних звітів, створення веб-ресурсу, проведення роз'яснювальної кампанії).

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ АВТОРОМ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових фахових виданнях, які внесені до міжнародних наукометричних баз:

1. Салій С. Л. Класифікація та характеристика основних міжнародних фінансових організацій, з якими співпрацює Україна / С. Л. Салій // *Право і суспільство*. 2016. № 6. Частина 2. С. 144–149.
2. Салій С. Л. Історичні аспекти становлення та розвитку відносин України з Групою Світового банку / С. Л. Салій // *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Право». 2017. № 46. Том 2. С. 16–20.
3. Салій С. Л. Історичні аспекти становлення та розвитку відносин України з Міжнародним валютним фондом / С. Л. Салій // *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія «Юриспруденція». 2017. № 28. С. 71–75.
4. Салій С. Л. Правова характеристика актів співпраці між Україною та Міжнародним валютним фондом і Групою Світового банку / С. Л. Салій // *Вісник Львівського національного університету*. Серія юридична. 2017. Випуск 65. С. 75–84.
5. Saliy S. Reforms of the banking services market and banking supervision within the framework of Ukraine's cooperation with international financial organizations / Saliy S. // *Visegrad Journal on Human Rights*. 2018. № 1. Частина 2. С. 121–126.
6. Салій С. Л. Визначення і аналіз перспективних напрямів взаємодії України з міжнародними фінансовими організаціями в основних сферах публічних фінансів / С. Л. Салій // *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 8. С. 161–167.
7. Салій С. Л. Реформування бюджетних правовідносин в умовах взаємодії з міжнародними фінансовими організаціями / С. Л. Салій // *The Journal of Eastern European Law / Журнал східноєвропейського права*. 2018. № 55. С. 114–120.
8. Салій С. Л. Реформування ринку банківських послуг та банківського нагляду в умовах взаємодії з міжнародними фінансовими організаціями / С. Л. Салій // *«Правові системи»*. Науково-практичний електронний журнал. 2018. № 1/2. С. 63–75.
9. Saliy S. Reforming the sphere of financial monitoring in terms of interaction with international financial organizations / Saliy S. // *Держава і право*. Серія «Юридичні науки». 2018. № 81. С. 187–197.
10. Saliy S. Reforming the taxation system in terms of interaction with international financial organizations / Saliy S. // *Часопис Київського університету права*. 2018. № 2. С. 132–136.

Опубліковані праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

11. Салій С. Л. Характеристика основних міжнародних фінансових організацій, з якими співпрацює Україна / С. Л. Салій // Цінність права як найефективнішого регулятора суспільних відносин: матер. міжнар. наук.-практ. конфер. Харків: Східноукраїнська наукова юридична організація, 2016. С. 61–65.

12. Салій С. Л. Види міжнародних фінансових організацій, що співпрацюють з Україною / С. Л. Салій // Сучасні тенденції в юридичній науці України та зарубіжних країн: матер. міжнар. наук.-практ. конфер. Запоріжжя: Запорізька міська громадська організація «Істина». 2016. С. 98–100.

13. Салій С. Л. Періодизація відносин України з Групою Світового банку / С. Л. Салій // Законодавство України у світлі сучасних активних реформаційних процесів: матер. міжнар. наук.-практ. конф. Київ: Центр правових наукових досліджень, 2017. С. 104–107.

14. Салій С. Л. Правові засади урегулювання співпраці України з Групою Світового банку / С. Л. Салій // Проблеми правової реформи та розбудови громадянського суспільства в Україні: матер. міжнар. наук.-практ. конфер. Харків: ГО «Асоціація аспірантів-юристів». 2017. С. 50–53.

15. Салій С. Л. Правові форми співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями / С. Л. Салій // Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: матер. XXII звітної наук.-практ. конференції: Частина 2. Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2018. С. 75–79.

16. Saliy S. Development of cooperation with international financial organizations in the tax area of Ukraine / Saliy S. // Актуальні питання взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів публічного адміністрування у напрямку розвитку правової системи України: матер. Міжнародна наук.-практ. конф. Київ. 2018. С. 58–62.

17. Saliy S. Banking system in terms of cooperation with international financial organizations / Saliy S. // Актуальні проблеми реформування сучасного законодавства: матер. III Міжнар. наук.-практ. конф. 2018 р. Харків: В-во «Молодий вчений». 2018. С. 75–79.

18. Салій С. Л. Система фінансового моніторингу в умовах співпраці з міжнародними фінансовими організаціями / С. Л. Салій // Актуальні завдання та напрями розвитку юридичної науки у XXI столітті: матер. Міжнар. наук.-практ. конференції. Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив». 2018. С. 100–105.

19. Saliy S. Analysis of budgetary legal relationships in terms of cooperation with international financial organizations / Saliy S. // Верховенство права та правова держава: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2018. С. 99–102.

20. Салій С. Л. Особливості правового регулювання взаємодії України з Міжнародним валютним фондом / С. Л. Салій // Актуальні питання розвитку права та законодавства: наукові дискусії: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. Львів. 2018 р. С. 77–80.

АНОТАЦІЇ

Салій С. Л. Правове регулювання публічної фінансової діяльності в Україні у контексті взаємодії з міжнародними фінансовими організаціями. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук (доктора філософії) за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право (081 – право). – Підготовка здійснювалася у Львівському національному університеті імені Івана Франка, Львів, 2019. – Захист відбудеться у спеціалізованій вченій раді Тернопільського національного економічного університету, Тернопіль, 2019.

У дисертації комплексно досліджено та проведено системний аналіз правового регулювання публічної фінансової діяльності в Україні в умовах взаємодії з міжнародними фінансовими організаціями (МФО) у сфері бюджетних правовідносин, системі оподаткування, банківських послуг та банківського нагляду, а також фінансового моніторингу. Визначено види та напрями діяльності МФО, з якими взаємодіє Україна. Розглянуто організаційно-правові форми співпраці та механізми залучення фінансових ресурсів. Досліджено історичні аспекти становлення та розвитку правовідносин України з МФО. Проаналізовано особливості правового регулювання та перспективні напрями взаємодії України з МФО. Розроблено пропозиції і рекомендації щодо вдосконалення правового регулювання та розвитку співпраці України з МФО. Запропоновано проект Стратегії взаємодії України з міжнародними фінансовими організаціями як програмний документ, який на підставі результатів дослідження включає формування дієвої інституційної структури співпраці з МФО через створення Експертної ради з питань співпраці з міжнародними фінансовими організаціями.

Ключові слова: публічні фінанси, бюджетні правовідносини, система оподаткування, ринок банківських послуг, банківський нагляд, фінансовий моніторинг, міжнародні фінансові організації.

Салій С. Л. Правовое регулирование публичной финансовой деятельности в Украине в контексте взаимодействия с международными финансовыми организациями. – Квалификационный научный труд на правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук (доктора философии) по специальности 12.00.07 – административное право и процесс; финансовое право, информационное право (081 – право). – Подготовка осуществлялась во Львовском национальном университете имени Ивана Франко, Львов, 2019. – Защита состоится в специализированном ученом совете Тернопольского национального экономического университета, Тернополь, 2019.

В диссертации комплексно исследованы и проведен системный анализ правового регулирования публичной финансовой деятельности в Украине в условиях взаимодействия с международными финансовыми организациями (МФО) в сфере бюджетных правоотношений, системе налогообложения, банковских услуг и банковского надзора, а также финансового мониторинга. Определены виды и направления деятельности МФО, с которыми взаимодействует Украина. Рассмотрены организационно-правовые формы сотрудничества и механизмы привлечения финансовых ресурсов. Исследована исторические аспекты становления и развития правоотношений Украины с МФО. Проанализированы особенности правового регулирования и перспективные направления взаимодействия Украины с МФО. Разработаны предложения и рекомендации по совершенствованию правового регулирования и развития сотрудничества Украины с МФО. Предложен проект Стратегии взаимодействия Украины с международными финансовыми организациями как программный документ, который на основании результатов исследования включает формирование институциональной структуры сотрудничества с МФО через создание Экспертного совета по вопросам сотрудничества с международными финансовыми организациями.

Ключевые слова: публичные финансы, бюджетные правоотношения, система налогообложения, рынок банковских услуг, банковский надзор, финансовый мониторинг, международные финансовые организации.

Saliy S. Legal regulation of public financial activities in Ukraine in the context of interaction with international financial organizations. – Qualifying scientific work on the rights of manuscript.

Thesis for the Degree of Candidate of Legal Sciences (PhD) in specialty 12.00.07 – administrative law and process; finance law; information law (081 – law). – Preparation of the thesis was carried out in Ivan Franko National University of Lviv, Lviv, 2019. The defense will be held at the Specialized Council of Ternopil National Economic University, Ternopil, 2019.

Legal regulation of public financial activities of Ukraine in terms of interaction with international financial organizations (IFOs) in the area of budget legal relations, taxation system, banking services market, banking supervision and financial monitoring is comprehensively explored and systematically analyzed in the thesis.

The types and directions of activities of IFOs that interact with Ukraine are determined. The organizational and legal forms of cooperation and mechanisms of attraction of financial resources are considered. The historical aspects of the formation and development of legal relations of Ukraine with IFOs are researched. The peculiarities of legal regulation and perspective directions of Ukraine's interaction with the IFOs are analyzed. The proposals and recommendations for improving the legal regulation and development of Ukraine's cooperation with the IFOs are developed. The draft Strategy of Ukraine's interaction with international financial organizations is proposed as a program document, that on the basis of study results includes the formation of a competent institutional structure for cooperation with the IFOs through the creation of an Expert Council on cooperation with international financial organizations.

Key words: public finances, budgetary legal relations, taxation system, market of bank services, banking supervision, financial monitoring, international financial organizations.

Підписано до друку 27.02.2019 р.
Формат 60x90/16. Гарнітура Times.
Папір офсетний. Друк на дублікаторі.
Умов. друк. арк. 0,9. Обл.-вид. арк. 1,0.
Зам. № А008-19. Тираж 100 прим.

Видавець та виготовлювач
Тернопільський національний економічний університет
вул. Львівська, 11, м. Тернопіль 46009

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців ДК № 3467 від 23.04.2009 р.*

Видавничо-поліграфічний центр «Економічна думка ТНЕУ»
вул. Бережанська, 2, м. Тернопіль 46009
тел. (0352) 47-58-72
E-mail: edition@tneu.edu.ua